

Ja arriba Djakarta

Pocs mesos abans del cop d'estat contra el president socialista Salvador Allende, el setembre del 1973, les parets dels carrers de Santiago de Xile es van omplir de pintades amb la consigna "Ja arriba Djakarta". Anaven adreçades als socis del Govern d'Unitat Popular, advertint-los que la repressió seria implacable. I així va ser. El general Augusto Pinochet va necessitar totes les presons i l'Estadio Nacional (hi fou assassinat Víctor Jara) per poder detenir els sospitosos de donar suport a aquella experiència de socialisme democràtic a l'Amèrica Llatina. Centenars de persones van ser torturades, i els desapareguts es van comptar per desenes.

El Sudan havia viscut la seva Djakarta al 1972, quan foren esborrats de la terra els comunistes que havien intentat un cop d'estat contra la dictadura militar de Gafar el Nimeiry. A l'Iraq els comunistes també foren eliminats per Saddam Hussein els anys 70. Sudanesos i iraquians van ser abandonats a la seva sort. No van tenir la fortuna dels xilens, que almenys van trobar refugi als països europeus i van aconseguir que el menyspreu pel general Pinochet fos universal i la solidaritat del bloc de l'Est, llavors tan compacte, fos plena.

Els comunistes iraquians, que van cometre l'error de col·laborar amb el sempre tenebrós Saddam, foren exterminats com conills pels serveis de seguretat. Els més afortunats van arribar al Kurdistan per establir amb els kurds una aliança contra el carnisser de Bagdad.

La repressió contra els comunistes indonesis, d'influència xinesa, es va desencadenar arran del fracàs del seu cop d'estat, al 1965. Sukarno, un dels pares del noalineament i impulsor de la conferència de Bandung, fou apartat del poder per l'ambició de Suharto. Van morir de mig milió a un milió d'opositors, no tots comunistes, una xifra que esgarrifa, però que indica que la Djakarta, la venjança dels militars indonesis, va ser terrible.

De tots quatre casos, se'n poden treure lliçons interessants. La primera, que no sempre les persecucions

susciten una condemna unànime. Per raons estratègiques, els comunistes sudanesos, indonesis i iraquians foren oblidats en el moment que els feien desaparèixer del planeta. La Unió Soviètica, i per extensió els partits comunistes occidentals, van optar per callar. Es tractava de no incomodar Saddam Hussein, amb qui Moscou havia establert profitosos acords comercials i militars.

Nimeiry, tampoc no convenia d'irritar-lo per evitar que es llancés als braços de Washington, que és el que va fer finalment. Aquesta conducta immoral també va ser característica de la majoria dels governs europeus i dels Estats Units.

Qui no recorda els viatges a la terra promesa de Bagdad dels socialistes, els homes de negocis i els estadistes occidentals? En canvi de retratar-se al costat de Saddam i de no criticar el règim baasista repressiu, podien vendre l'article als nous rics iraquians. Saddam va comprar de tot, des de míssils Exocet, decisius en la guerra amb l'Iran, a una central nuclear, passant pels components de les armes químiques utilitzades contra els kurds. Després, demostrant que el binomi negoci-política va renyit amb l'ètica, els mateixos dirigents occidentals que havien elogiat els dots del carnisser de Bagdad, lamentaven la seva capacitat militar i consideraven les seves pràctiques repugnants.

ANTONI CASTEL

"Els rebels del Tímor oriental han sofert la incomprensió general des que l'exèrcit indonesi va envair aquesta part de l'illa, al 1975, aprofitant la sortida dels portuguesos."

Indonèsia ha estat al marge de les crítiques des del 1965. És massa rica (principal productor de petroli de l'Àsia del Pacífic), és complexa (primer país musulmà del món) i d'una importància estratègica cabdal en una regió de ràpid creixement econòmic. Per aquest motiu, ningú no va dir ni piu quan s'hi va aplicar la solució final contra els comunistes.

Els rebels del Tímor oriental han sofert la incomprensió general des que l'exèrcit indonesi va envair aquesta part de l'illa, al 1975, aprofitant la sortida precipitada dels portuguesos. Només algunes veus, entre elles les de l'església catòlica local, i Lisboa, han denunciat el genocidi del poble maubere. Aquesta injustícia, la pot pal·liar en part el premi Nobel de la Pau concedit al bisbe de Dili, Carlos Filipe Ximenes, i al representant del Fretilin, José Ramos Horta. Poques vegades un premi havia estat més oportú. ■